

mer for forskning og forsøg på området. Forslaget afstikker desuden retlige rammer for, hvornår der må anvendes diagnostik på det befrugtede menneskelige æg (præimplantationsdiagnostik).

Hovedformålet med lovforslaget er at fastsætte rammer for, hvordan ufrugtbarhed må afhjælpes ved brug af kunstig befrugtning. Forskningsforbudene er en videreførelse af bestemmelserne i kapitel 4 i lov nr. 503 af 24. juni 1992 om et videnskabsetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter.

Loven om det videnskabsetiske komitéssystem foreslås revideret ved lovforslag nr. 179 fremsat den 17. januar 1996. Som led i overvejelserne i forbindelse med revisionen af loven om det videnskabsetiske komitéssystem blev det besluttet at udskille kapitel 4, som omhandler kunstig befrugtning og forsøg m.v. på befrugtede menneskelige æg, til en særskilt retlig regulering.

De kunstige befrugtningsteknikker benyttes på et område, der griber ind i en følsom fase – nemlig den fase, hvor muligheden for menneskeligt liv opstår. Lovforslagets mål er at afstikke de retlige grænser for området og dermed sikre, at den lægelige forskning og behandling sker under hensyntagen til de beskyttelses- og sikkerhedshensyn, som Folketinget vedtager.

For at sikre, at Folketinget også fremover har indflydelse på udviklingen på området, er der i lovforslaget indsat en bestemmelse om, at loven skal revideres i folketingsåret 1998-99. Lovforslaget sigter ikke på at definere, hvilke behandlinger der skal tilbydes i det offentlige sygehusvæsen, men fastsætter generelle retlige rammer for de behandlinger, der indebærer brug af kunstige befrugtningsteknikker, både i det offentlige sygehusvæsen og i privat behandling.

Lovforslaget samler den nuværende regulering, idet der dog på behandlingsområdet er foretaget følgende større indholdsmæssige ændringer:

- Donation af menneskelige æg er ikke længere betinget af, at den donerende kvinde selv er i IVF-behandling (reagensglasbehandling).
- Opbevaringstiden for menneskelige æg lovfæstes til 1 år og suppleres med en mulighed for dispensation i særlige tilfælde.
- Adgangen til kunstig befrugtning knyttes direkte til en lægelig konstatering af, om reproduktionsevnen hos kvinden eller manden er fuldstændig ophørt.

- Præimplantationsdiagnostik må kun finde sted, når der er en kendt og væsentligt øget risiko for, at barnet får en alvorlig arvelig sygdom, eller i forbindelse med kunstig befrugtning ved ufrivillig barnløshed, hvor en sådan undersøgelse kan påvise eller udelukke en væsentlig kromosomabnormitet.
- Der må ikke ske valg af sædcellens eller det befrugtede ægs køn, medmindre det sker for at hindre, at barnet får en alvorlig arvelig sygdom.
- Det lovfæstes, at det ikke er tilladt at tage nye behandlings- og diagnosticeringsmetoder i forbindelse med kunstig befrugtning i brug, før sundhedsministeren har godkendt disse ud fra etiske og sundhedsfaglige hensyn.

Endvidere fastsættes der rammer for forskning og forsøg inden for behandling og diagnostik, der indebærer brug af kunstig befrugtning.

Kunstig befrugtning er et følsomt område. Regeringen lægger med dette lovforslag op til en meget åben forhandling af centrale spørgsmål i lovforslaget. Lad mig som et eksempel nævne spørgsmålet om en fast aldersgrænse for kunstig befrugtning.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og dets bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til Folketingets velvillige behandling.

**Justitsministeren (Bjørn Westh):**

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven. (Strafansvar for juridiske personer). (Lovforslag nr. L 201).

I dansk ret har der længe været kendt et strafferetligt ansvar i form af bødestraf, der kan pålægges juridiske personer, navnlig erhvervsdrivende selskaber.

Dette ansvar, som også kaldes selskabsansvar, træder ofte i stedet for ansvar for enkeltpersoner, f.eks. ledelsen eller ansatte i en virksomhed. Der er dog også mulighed for at rejse tiltale både mod den kollektive enhed og den eller de personer med tilknytning til virksomheden, der har begået lovovertrædelsen.

Juridiske personer kan kun pålægges strafansvar, hvis det har hjemmel i særlovgivningen. Straffeloven indeholder ingen almindelige bestemmelser om denne ansvarsform. Uden for straffeloven findes der imidlertid bestemmelser om kollektivansvar i mere end 200 love.

Formålet med lovforslaget er først og fremmest at indføje nogle generelle bestemmelser om kollektivansvar i straffeloven, sådan at der på de lovgivningsområder, hvor der er behov for det, kan henvises til reglerne i straffeloven.

De foreslåede regler omfatter også lovovertrædelser, der begås af staten eller kommuner.

Herudover foreslås det, at kollektivansvar skal kunne gøres gældende over for større enkeltmandsvirksomheder, hvis virksomheden i størrelse og organisation kan sidestilles med et selskab.

Det foreslås også, at det skal vurderes, om der kan ske en ophævelse af de gældende bestemmelser om strafansvar for enkeltpersoner for lovovertrædelser, der ikke kan bebrejdes de pågældende.

Lovforslaget bygger på Straffelovrådets betænkning nr. 1289/1995 om juridiske persons bødeansvar. I lovforslaget søges dog opstillet mere præcise retningslinjer for, i hvilke tilfælde der kan blive tale om at straffe enkeltmandsvirksomheder. Lovforslaget afviger også på et par enkelte andre punkter fra forslagene i betænkningen.

Det skyldes bl.a., at der er en række vanskeligheder ved at udforme generelle regler på dette område. Jeg er derfor indstillet på, at vi meget grundigt må drøfte de spørgsmål, som kan give anledning til tvivl.

Der er tale om et lovforslag på et centralt område af strafferetten, hvor der i mange år har været behov for særlige lovregler, der så præcist som muligt kan angive rammerne for strafansvaret for juridiske personer.

Det er i den forbindelse vigtigt at holde sig for øje, at formålet med lovforslaget ikke primært er at tage stilling til, om der skal gælde et sådant strafansvar for juridiske personer. Dette spørgsmål skal som hidtil afgøres af særlovgivningen på de enkelte områder.

Idet jeg henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til det høje Tings velvillige behandling.

**Justitsministeren (Bjørn Westh):**

Herved tillader jeg mig for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Datakriminalitet). (Lovforslag nr. L 202).

Formålet med lovforslaget er at ajourføre enkelte bestemmelser i straffeloven og retsplejeloven om datakriminalitet i lyset af den teknologiske udvikling siden 1985, hvor der første gang blev indført særlige bestemmelser om datakriminalitet i straffeloven.

Der foreslås en ændring af straffelovens § 163 om urigtige skriftlige erklæringer, således at det også bliver strafbart at afgive sådanne urigtige erklæringer f.eks. på en edb-diskette eller ved elektronisk post. Denne ændring er bl.a. begrundet i frifindelsen i den såkaldte Proms-sag.

Efter bestemmelserne i straffelovens § 263, stk. 2 og 3, er det strafbart uberettiget at skaffe sig adgang til en andens oplysninger eller programmer, der er bestemt til at bruges i et anlæg til elektronisk databehandling. For at kunne efterforske sådanne sager om »hacker-kriminalitet« foreslås det, at der bliver mulighed for at foretage telefonaflytning og teleoplysning, selv om strafferammen er mindre end de 6 år, som er det normale kriminalitetskrav ved disse indgreb.

Endelig foreslås det, at det bliver muligt at foretage teleoplysning i sager om »tyveri af telefontid«, dvs. misbrug af en andens telefonsystem, således at udgifter til en udenforstående telefonsamtaler m.v. påføres denne abonnents regning.

Både ændringerne af straffeloven og retsplejeloven har sin baggrund i den teknologiske udvikling, som medfører, at nye kriminalitetsformer dukker op. Nogle af disse kan ikke eller kun vanskeligt opklares ved de mere traditionelle efterforskningsmetoder.

Det kan vi efter min opfattelse ikke forholde os passive over for. Det vil være stødende, hvis vi tillader et reelt fristed for de nye forbrydelser.

Lovgivningen må derfor tilpasse sig virkeligheden og tidens krav med respekt af sædvanlige retssikkerhedsgarantier.

Lovforslaget er med andre ord et tiltag på et område, som løbende må følges. Det er derfor hensigten, at et udvalg skal overveje behovet for yderligere ændringer i straffeloven, retsplejeloven og de vigtigste særlove med henblik på bekæmpelse af datakriminalitet.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg hermed anbefale lovforslaget til det høje Tings velvillige behandling.